

UCHWAŁA NR LXII/515/2024
RADY MIEJSKIEJ W LIPIANACH

z dnia 27 lutego 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lipiany na lata 2024-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. 2021 r. poz. 1249 ze zm.) Rada Miejska w Lipianach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lipiany na lata 2024- 2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XXXVIII/312/2021 z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2027.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Lipian.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej

Marta Ciszewska

UZASADNIENIE

1. Cel i przewidywane skutki podjęcia uchwały.

Celem podjęcia projektu uchwały Rady Miejskiej w Lipianach jest przyjęcie gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024- 2027.

2. Aktualny stan faktyczny i prawny.

Obowiązek uchwalenia programu dotyczącego przeciwdziałania przemocy wynika z art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289), oraz zmiany Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej gdyż w oparciu o przepis ustawowy do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Traci moc uchwała Nr XXXVIII/312/2021 w związku ze zmianą nomenklatury określającej przeciwdziałanie przemocy:

z przeciwdziałania przemocy w rodzinie na przeciwdziałanie przemocy domowej, która to wynika z wejścia w życie 22 czerwca 2023 r. zmienianych przepisów ustawowych tj. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Rozwiązania zawarte w programie mają na celu ochronę przed przemocą oraz poprawę funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy na szczeblu terytorialnym.

Mając na względzie powyższe zasadnym jest podjęcie niniejszej uchwały.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ
w Lipianach

Marta Ciszewska

Załącznik do uchwały nr LXII/515/2024
Rady Miejskiej w Lipianach z dnia 27 lutego 2024r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ W GMINIE LIPIANY
NA LATA 2024 – 2027

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Podstawy prawne i definicja przemocy	5
3. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Lipiany.....	12
4. Cele Programu	22
5. Zadania Programu.....	22
6. Odbiorcy Programu	28
7. Zakładane efekty i rezultaty realizacji Programu.....	28
8. Realizatorzy Programu	28
9. Źródła finansowania	29
10. Monitoring i ewaluacja.....	29
11. Podsumowanie.....	29

1. Wstęp

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka. To ona daje człowiekowi możliwość wszechstronnego rozwoju i zaspokajania wielu potrzeb. To rodzina wprowadza jej członków w świat wartości i norm społecznych, dzieje się tak dlatego, że środowisko rodzinne stanowi źródło miłości i akceptacji, daje poczucie bezpieczeństwa przez spójność wewnętrzną i obecność osób, na które można liczyć. Kontakty z najbliższymi odgrywają istotną rolę w kształtowaniu osobowości człowieka. Ważnym elementem jej funkcjonowania jest to, że odzwierciedla w swojej strukturze przeobrażenia ogólnospołeczne i z czasem dostosowuje się do nich. Rodzina poddana wpływom zewnętrznym zmienia się, kształtując osobowość, poglądy, system wartości oraz styl życia jej członków. Jeśli jej kondycja pogarsza się, wpływa to destrukcyjnie na funkcjonowanie nie tylko jednostki, ale również społeczeństwa.

Najogólniej rzecz biorąc, rodzina jest instytucją ogólnoludzką spotykaną we wszystkich epokach i kulturach. Różne definicje rodziny łączy jedna wspólna cecha - eksponują jej znaczenie, zarówno w indywidualnym życiu jednostki, jak i w życiu narodu, społeczeństwa. Bardzo uzasadnione jest zatem powiedzenie papieża Jana Pawła II - *„Przyszłość idzie przez rodzinę”*. Droga rozwoju społeczeństwa wiedzie właśnie przez rodzinę. Wysiłki wszystkich, którzy chcą formować nowe społeczeństwo, muszą zacząć od niej, ubiegać się o jej niezmiennność i lepsze warunki do spełnienia jej zadań. W rodzinie *„jak w soczewce, kumulują się wszystkie procesy i problemy społeczne: kryzysy gospodarcze, załamania polityczne czy nieudolne programy reform społecznych. Makrospołeczna kultura modeluje konkretne postacie życia rodzinnego, wpływając na jego treść i kierunek przeobrażeń. Równocześnie jednak od rodziny, od tysięcy pojedynczych rodzin, zależy kształt społeczeństwa narodowego czy państwowego”*.

Każda rodzina boryka się z problemami dnia codziennego, które trzeba pokonywać. Są rodziny potrafiące sprostać tym obowiązkom. Takie rodziny, które pomyślnie rozwiązują swoje problemy, kierując się chęcią utrwalenia swojej wspólnoty i realizacji przypisanych im funkcji nazywamy **rodzinami funkcjonalnymi**. Rodziny, które nie potrafią wypełniać należycie swych funkcji, nazywamy **rodzinami dysfunkcjonalnymi**. *„Rodzina dysfunkcjonalna to taka, która wykazuje poważne nieprawidłowości w zaspokajaniu podstawowych potrzeb biologicznych i psychospołecznych członków tej rodziny, a zwłaszcza dziecka (dzieci)”*. Termin „dysfunkcja” w odniesieniu do rodziny

oznacza „system charakteryzujący się takimi interakcjami jego członków, które prowadzą do frustracji ich podstawowych potrzeb, wykorzystywania niektórych osób z rodziny, pogwałcenia ważnych praw osobistych, zaniku odpowiedzialności lub nadmiernej odpowiedzialności niektórych osób z rodziny”.

Przemoc domowa może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Najczęściej przemoc domowa występuje w rodzinach najuboższych, jest powiązana z alkoholizmem, niskimi dochodami na członka rodziny, biedą, a także małą świadomością społeczną.

Przemoc domowa została uznana za problem społeczny dopiero od niedawna, chociaż jej historia jest długa jak historia całej naszej cywilizacji. Dom rodzinny - bezpieczne i ciepłe ognisko domowe, środowisko miłości i opieki dla wielu ludzi na świecie, także w Polsce, jest miejscem cierpienia, zagrożenia, poniżenia, lęku i rozpacz. Do niedawna niewiele mówiono i pisano na temat przemocy. Dopiero od kilku lat w Polsce coraz częściej używamy termin „przemoc w rodzinie” lub „przemoc domowa”. W większości zaawansowanych cywilizacyjnie krajów zachodnich pojęcia te weszły do obiegu publicznego kilkanaście lat wcześniej. Przemoc postrzegana jest jako akt agresji, który zagraża naszej wolności i godności człowieka. W tym ujęciu przemoc wewnątrz rodziny godzi w podstawową wartość społeczeństwa demokratycznego. Ten naturalny system społeczny, jakim jest rodzina powinien zapewnić bezpieczeństwo i wychowanie potomstwa w środowisku wolnym od przemocy. Inni członkowie rodziny również mają prawo do życia w warunkach zapewniających im bezpieczny i godny byt.

Z badań dotyczących rodziny, a także obserwacji życia społecznego wiadomo, że ludzie bardzo niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny. Wokół zjawiska przemocy narosło wiele mitów między innymi takich jak ten, że przemoc występuje tylko w rodzinach patologicznych i jest zjawiskiem marginalnym. Tymczasem dane statystyczne mówią coś zupełnie innego i według tych informacji zjawisko przemocy domowej jest zjawiskiem powszechnym i stanowi jeden z największych problemów współczesnego świata. Rodzina, w której dochodzi do aktów przemocy ulega dezorganizacji, nie jest w stanie realizować swoich podstawowych obowiązków oraz zadań, zachowania członków rodziny stają się niezgodne z zasadami, normami i oczekiwaniami społecznymi. Jest bardzo poważnym i drażliwym problemem społecznym w Polsce, a jednym z istotnych i długofalowych celów polityki społecznej państwa jest tworzenie warunków

do prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań antyspołecznych generujących patologie, w tym między innymi przemoc domową.

Podstawą opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która nakłada na samorządy gminne określone działania:

1. opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działanie edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

Celem strategicznym programu jest przeciwdziałanie przemocy domowej, ochrona osób doznających przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program szczegółowo określa zadania do realizacji zorientowane na rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej oraz podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej.

2. Podstawy prawne i definicja przemocy

Podstawy Prawne Przeciwdziałania Przemocy Domowej:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. 2023, poz. 289, 535),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2023, poz. 901, 1693, 1938),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1426)

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2023 poz. 2151),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2023 poz. 40)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1939)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. 2023 r. poz. 571)
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. 2023 r. poz. 171)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw Dz.U. 2023 poz. 1606)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw - Dz.U. 2023 poz. 1860)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw – Dz.U. 2023 poz. 1860)
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1550)
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. 2023 r. poz. 1304).
- Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030

Ważnym krokiem w przeciwdziałaniu przemocy domowej jest Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030. Rząd chce zwiększyć skuteczność pomocy i wsparcia osobom zagrożonym oraz doznającym przemocy domowej. Do najważniejszych rozwiązań Programu należą m.in.: podniesienie świadomości społecznej związanej z przeciwdziałaniem przemocy domowej; rozwój,

wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej; podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej; zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej dla osób, które doświadczają przemocy domowej; zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób, które zajmują się świadczeniem usług dla osób zagrożonych i doznających przemocy domowej¹.

Zaproponowane działania w niniejszym Programie są zgodne z działaniami zawartymi w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030.

Od dnia 22 czerwca 2023 r. w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, obowiązuje nowa i rozbudowana w stosunku do poprzedniej definicja przemocy domowej, przez którą rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej” (art. 2 ust. 1 pkt 1).

Natomiast w myśl nowej definicji osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,

---

¹ <https://www.prawo.pl/prawo/program-przeciwdzialania-przemocy-domowej-na-lata-20242030,523747.html>

- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
  - e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
  - f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
  - g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
  - h) małoletni
- wobec których jest stosowana przemoc domowa

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób doznających przemocy domowej.

Na przemoc domową można patrzeć z różnych punktów widzenia przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną:

- Perspektywa indywidualna, to spojrzenie przez pryzmat osoby doświadczającej przemocy lub przez pryzmat osoby sprawującej przemoc domową.
- Perspektywa systemowa, to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc.
- Perspektywa społeczna, to odbiór społeczny zjawiska przemocy, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy oraz czynniki mogące sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać.

Przemoc rzadko kiedy bywa jedynie jednorazowym incydentem. Proces ten składa się z powtarzających się, następujących po sobie faz. Pierwsza z nich to:

- faza narastającego napięcia - początek cyklu. Napięcie stopniowo narasta. Pojawiają się coraz częstsze konflikty, pojawia się zazdrość, gniew. Osoba sprawująca przemoc domową coraz bardziej kontroluje, podporządkowuje sobie osoby, członków rodzin. Staje się coraz bardziej drażliwa, poirytowana, prowokuje kłótnie, w czasie których

wyzywa, obraża, poniża. Rodzina dąży do wyciszenia sytuacji: za wszelką cenę usiłuje poprawić nastrój osoby sprawującej przemoc starając się zaspokoić jego żądania. Osoby doznające przemocy domowej niejednokrotnie obarczają się odpowiedzialnością za nastroje partnera czy ojca.

- faza ostrej przemocy, - etap drugi w trakcie której dochodzi do wybuchu gniewu i wyładowania agresji. Bywa, że osoba doznająca przemocy prowokuje wyładowanie emocji, ponieważ jest wykończona ciągłym napięciem. W tej fazie to osoba sprawująca przemoc prowokuje awanturę, często z błahych powodów, stawiając osobie doznającej przemocy żądania, których ona nie jest w stanie zaspokoić. Próbuje ona na różne sposoby uspokoić „sprawcę” i uchronić siebie, ale zwykle te działania nie dają rezultatu. Osoba sprawująca przemoc działa w sposób gwałtowny, traci kontrolę nad swoim zachowaniem. „Ofiara” po ataku agresji przeżywa niedowierzanie, bezradność, wstyd, złość.
- faza miodowego miesiąca – ostatnia, trzecia, w której „sprawca” usprawiedliwia swoje zachowanie, przeprosza, okazuje skruchę i obiecuje, że agresja więcej się nie powtórzy, jest miły, uczynny, obdarowuje prezentami. Osoba doznająca przemocy wierzy w zapewnienia partnera, ponieważ bardzo chce, aby były prawdą. W tej fazie osoby doświadczające przemocy często wycofują się z podjętych wcześniej działań przeciwko „sprawcy”. Wraz z upływem czasu kolejne fazy następują po sobie coraz szybciej, a czyny sprawcy stają się coraz bardziej brutalne i gwałtowne.

Istotną rzeczą jest fakt, że przemoc domowa przybiera różne **formy** do których należy:

- fizyczna – wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni.
- psychiczna – prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, wykorzystuje mechanizmy psychologiczne np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągle krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie.
- seksualna – wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych osoby sprawującej przemoc domową, np. nieakceptowanych

pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystycznych form współżycia, a także krytykowanie zachowań seksualnych.

- **ekonomiczna** – prowadzi do całkowitego uzależnienia finansowego od osoby sprawującej przemoc domową, np. poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli osoby doznającej przemocy domowej.
- **zaniedbanie** – ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych np. brak opieki i uniemożliwianie zaspokajania podstawowych potrzeb fizjologicznych (związanych ze snem, jedzeniem, higieną).
- **cyberprzemoc** – to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie.

Przemoc dzieli się również na **gorącą**, czyli taką, która naładowana jest furją, złością, gniewem, jest pełna ekspresji oraz przemoc **chłodną**, która stosowana jest bez gniewu, z premedytacją, jest uporządkowana, mogą jej przyświecać pozytywne cele, tj. przekonania, filozofia, wiara itp.

Przykładowe konsekwencje doznawania przemocy

Zespół stresu pourazowego PTSD (post traumatic stress disorder):

Zaburzenia lękowe PTSD występują u osób doznających przemocy domowej napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń, np. wojen, klęsk żywiołowych, wypadków drogowych. Dotyczą sytuacji, w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Ponadto objawy PTSD są intensywniejsze u osób, które przeżyły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt, przemoc domowa), niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź, huragan). Objawami PTSD są m.in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natarczywe wspomnienia, koszmary senne.

Proces wiktylizacji

Każdy „wchodząc” w związek z drugą osobą ma pewne wyobrażenia na temat swojego przyszłego życia, swojego małżeństwa, swojej rodziny. Akt przemocy burzy te wyobrażenia i wizję świata, partnera, siebie. Specjaliści nazywają to mianem burzenia

utrwalonych przekonań. Osoba doznająca przemocy czuje rozpacz i ma poczucie krzywdy, często na tym etapie zaczyna szukać pomocy. Niestety zdarza się, że spotyka się z nieprawidłowymi reakcjami osób, z którymi dzieli się swoimi problemami i od których oczekuje pomocy i wsparcia. Takie zachowanie służb, które przejawia się bagatelizowaniem problemów czy obwinianiem ofiary nazywamy wtórnym zranieniem.

Syndrom sztokholmski

Takim mianem określono mechanizm, który zaobserwowano u „ofiar” zamachu terrorystycznego w Sztokholmie. U osób przetrzymywanych przez terrorystów, a następnie uwolnionych przez policję pojawiły się reakcje, które większość obserwatorów uznała za irracjonalne. Otóż niedawni zakładnicy zaangażowali się w proces obrony swoich oprawców, zamiast żądać sprawiedliwości, czy nawet odwetu (co w tej sytuacji byłoby bardziej zrozumiałe). Jedna z ofiar tak związała się z terrorystą, iż zawarła z nim związek małżeński. W tej sytuacji można mówić o „patologicznej wdzięczności” za to, co zamachowiec mógł zrobić, a w rezultacie tego nie uczynił. Mógł zabić, a tego nie zrobił. Był panem ich życia i śmierci i darował im to życie, więc tylko dzięki niemu żyją. Podobny mechanizm obronny pojawia się u osób doznających przemocy domowej. Są one wdzięczne sprawcom za drobne przywileje, które jeszcze mają, za „miodowe miesiące”, za chwile spokoju i namiastkę uczucia, a czasem nawet za to, że żyją.

Mechanizm „psychologicznej pułapki”

Osoba doznająca przemocy domowej nie jest w stanie zrezygnować ze związku, w który dużo zainwestowała czasu, zapału, energii. Budzi zdziwienie fakt, że trwa ona w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i nie respektuje się jej praw. Ciągłe żyje nadzieją, że będzie lepiej, dlatego też inwestuje w ten związek. Obwiniając siebie za całe zło, wierzy, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej. Ma poczucie, że zależy to właśnie od niej. Im więcej się stara i wkłada w to działanie więcej energii, tym trudniej jej zrezygnować.

Podstawowymi oddziaływaniami terapeutycznymi w pracy z osobami doznającymi przemocy domowej powinna być praca nad:

- zwiększaniem poczucia bezpieczeństwa,
- przywracaniem zaufania do ludzi,

- nabywaniem umiejętności rozpoznawania oraz wyrażania uczuć i emocji,
- zwiększaniem poczucia własnej wartości.

Podjmując działania pomocowe na rzecz rodzin zmagających się z trudnościami należy podkreślić, że działania te wymagają, poza wsparciem psychologicznym, ulokowania w polityce centralnej i lokalnej. W aspekcie legislacyjnym cenna jest dbałość o to, by regulacje prawne tworzyły spójny system. Podkreśla się, że system norm chroniących rodzinę składa się z dokumentów o zróżnicowanym poziomie ogólności i mocy, są to m.in.: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy, Prawo dotyczące rodziny, akty prawa krajowego (np. prawo pracy, ubezpieczenia społeczne, wsparcie rodzin), a także akty prawa międzynarodowego jak np. Konwencja o Prawach Dziecka, Europejska Karta Socjalna itp. Szczegółową dziedziną polityki społecznej jest polityka rodzinna, która zorientowana na zaspokojenie potrzeb rodzin, wprowadza i porządkuje wzajemne stosunki państwa, społeczeństwa i rodzin. Pomoc społeczna stanowi tylko część zadań publicznych, kierowanych do rodzin, znajdujących się w sytuacji krytycznej. Chodzi w niej głównie o reorientację polityki społecznej w Europie, a jej zadaniem jest polepszenie dobrostanu rodzin i odnowa demograficzna społeczeństw.

3. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Lipiany

Gmina miejsko - wiejska Lipiany leży w południowej części powiatu pyrzyckiego. Sąsiaduje z gminami: Przelewice i Pyrzyce w powiecie pyrzyckim oraz Barlinek i Myślibórz w powiecie myśliborskim. Gmina Lipiany ma 5 519 mieszkańców, z czego 50,0% stanowią kobiety, a 50,0% mężczyźni. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców zmalała o 8,8%. Średni wiek mieszkańców wynosi 43,6 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa zachodniopomorskiego oraz nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Gmina Lipiany ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -59. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -10,65 na 1000 mieszkańców gminy Lipiany. W 2022 roku urodziło się 39 dzieci, w tym 43,6% dziewczynek i 56,4% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 335 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,51 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla

całego kraju.

Statystyka osób bezrobotnych w powiecie pyrzyckim (stan na wrzesień 2021 r.)

Gmina	Liczba bezrobotnych				W tym z prawem do zasiłku	
	ogółem	kobiet	w tym zamiesz. na wsi	w tym kobiet	ogółem	kobiet
Bielice	76	47	76	47	12	9
Kozielice	100	57	100	57	11	4
Lipiany	272	149	91	49	39	22
Przelewice	188	121	188	121	25	18
Pyrzyce	496	274	202	122	86	50
Wamice	82	46	82	46	17	10
RAZEM	1214	694	739	442	190	113

Analizując niniejsze dane pod względem stopy bezrobocia, poza miastem powiatowym, które ma najwyższy odsetek osób bezrobotnych, w porównaniu do czterech ościennych gmin wskaźnik ten w Gminie Lipiany jest najwyższy. Dla porównania w Gminie Przelewice liczba bezrobotnych ogółem to 188 mieszkańców, a w Gminie Lipiany liczba ta osiąga 272 osób. Wskaźnik ten może mieć związek z brakiem miejsc pracy w okolicy, ale także z obecnie panującymi trendami ekonomicznymi.

W Polsce w ostatnich pięciu latach wzrosła liczba osób wracających na zasiłek. Żyje się z niego, dopóki można, a potem podejmuje pracę na sześć miesięcy, aby znów móc być bezrobotnym. Kiedy kończy się zasiłek, aspiracje i potrzeby tych ludzi są już tak małe, że zadowolają się niskimi okazjonalnymi dochodami. Wedle danych GUS, aż 82 proc. z nich wystarczają dochody poniżej 200 zł miesięcznie. Trzecia część żyje z rent i emerytur rodziców lub zasiłków na dzieci. Długie pozostawanie bez zajęcia wywołuje syndrom zniechęconego pracownika. Zniechęceni przyjmują postawę roszczeniową. Pogodzili się już ze swoim statusem, niczym się nie interesują, rzadko myślą o przyszłości. Tacy ludzie najczęściej pochodzą z małych miast i wsi. Większość żyje w zniszczonych blokach albo przedwojennych budynkach komunalnych - tam panują

wręcz idealne warunki do utrwalenia się stylu życia bez pracy: osoby bezrobotne łatwo przejmują od siebie negatywne wzorce zachowań, upewniają się nawzajem w słuszności wyboru takiego życia. Etos pracy w takich miejscach nigdy nie był silny, dlatego bezrobocie wydaje się tam stanem naturalnym. W świecie postkomunistycznym upowszechniły się postawy żebraczo-roszczeniowe. Ale nie są one obce także w Europie Zachodniej, w tym w Polsce. Stąd mamy tylu "etatowych" bezrobotnych - to cena, jaką płacimy za państwo opiekuńcze.

Ze względu na specyfikę przemocy oszacowanie skali zjawiska nie jest łatwym zadaniem, trudno jednoznacznie określić liczbę osób doznających przemocy, ponieważ jest zjawiskiem nierzadko pozostającym w ukryciu, ze względu na skłonność do traktowania spraw rodziny jako problemów wyłącznie prywatnych i niepodlegających ingerencji zewnętrznej. Jest też kwestią raczej wstydliwą i stygmatyzującą uwikłane w nią osoby, paradoksalnie zwłaszcza osoby doznające przemocy domowej. Z uwagi na powyższe, część przypadków przemocy domowej pozostaje nieujawniona. Należy nadmienić, że obecna doba koronawirusa i związana z tym przymusowa izolacja często oznaczała stałe przebywanie z osobą sprawującą przemoc domową, więc i większą kontrolę tej osoby, a tym samym mniejsze szanse na wezwanie pomocy.

ROK 2020:

			2020 r.
liczba utworzonych zespołów interdyscyplinarnych			1
liczba posiedzeń zespołów			4
liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych	ogółem		75
	w tym kobiety	ogółem	23
		w tym niepełnosprawne	2
		w tym starsze	2
	w tym mężczyźni	ogółem	34
		w tym niepełnosprawni	3
		w tym starsi	2
	w tym dzieci	ogółem	18
w tym niepełnosprawne		2	
liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych			25
liczba utworzonych grup roboczych			28
liczba posiedzeń grup			56
liczba osób objętych	ogółem		75

pomocą grup roboczych	w tym kobiety	ogółem	23
		w tym niepełnosprawne	2
		w tym starsze	2
	w tym mężczyźni	ogółem	34
		w tym niepełnosprawni	3
		w tym starsi	2
	w tym dzieci	ogółem	18
		w tym niepełnosprawne	2
liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych			25

		2020 r.	
Liczba osób dotkniętych przemocą domową	ogółem	46	
	kobiety	19	
	mężczyźni	8	
	dzieci	19	
Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	ogółem	36	
	w tym	medycznego	5
		psychologicznego	8
		prawnego	4
		socjalnego	9
		zawodowego i rodzinnego	10

Realizowanie procedury "Niebieska Karta" - Rok 2020	Podmiot odpowiedzialny
	Jednostka organizacyjna pomocy społecznej
liczba sporządzonych formularzy "Niebieskich Kart - A" przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę	1
liczba sporządzonych formularzy "Niebieskich Kart - C" przez członków zespołu interdyscyplinarnego / grupy robocze	25
liczba sporządzonych formularzy "Niebieskich Kart - D" przez członków zespołu interdyscyplinarnego / grupy robocze	21
liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty"	25
liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę "Niebieskie Karty" w okresie sprawozdawczym	25

liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty w przypadku:	ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	12
	rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	2

ROK 2021:

Rok 2021	Podmiot odpowiedzialny	
	Razem	MRiPS
liczba zespołów interdyscyplinarnych	1	1
liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego	4	4
liczba funkcjonujących w danym roku grup roboczych	8	8
liczba spotkań grup roboczych	18	18

Rok 2021		Podmiot odpowiedzialny		
		Razem	MRiPS	
liczba osób dotkniętych przemocą domową	ogółem	14	14	
	kobiety	7	7	
	mężczyźni	4	4	
	dzieci	3	3	
w tym liczba osób korzystających z porad za pośrednictwem środków komunikowania się na odległość	ogółem	8	8	
	kobiety	3	3	
	mężczyźni	5	5	
	dzieci	0	0	
liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	ogółem	28	28	
	w tym	psychologicznego	5	5
		pedagogicznego	5	5
		prawnego	4	4
		medycznego	1	1
		socjalnego	6	6
zawodowego i rodzinnego	7	7		
liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia, grupach samopomocowych	ogółem	0	0	

Rok 2021		Podmiot odpowiedzialny		
		Razem	MRiPS	
liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieska Karta”, tj. liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę		8	8	
liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieska Karta”, wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy		2	2	
liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-A” dokumentujących kolejne zdarzenie stosowania przemocy w sprawach toczących się procedur „Niebieska Karta”		2	2	
liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta”	ogółem	14	14	
	w tym ze względu na problem przemocy psychicznej	8	8	
	w tym ze względu na problem przemocy fizycznej	6	6	
	w tym ze względu na problem przemocy seksualnej	0	0	
liczba osób objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta”		26	26	
	ogółem	25	25	
	w tym kobiety	ogółem	7	7
		w tym niepełnosprawne	0	0
		w tym starsze	2	2
	w tym mężczyźni	ogółem	13	13
		w tym niepełnosprawni	0	0
		w tym starsze	2	2
	w tym dzieci	ogółem	5	5
		w tym dziewczynki	2	2
		w tym chłopcy	3	3
		w tym niepełnosprawne	0	0
	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-C”		9	9

Rok 2022:

Rok 2022	Podmiot odpowiedzialny	
	Razem	MRiPS
liczba zespołów interdyscyplinarnych	1	1
liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego	4	4
liczba funkcjonujących w danym roku grup roboczych	1	1
liczba spotkań grup roboczych	11	11

Rok 2022	Podmiot odpowiedzialny			
	Razem	MRiPS		
liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieska Karta”, tj. liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę	14	14		
liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieska Karta”, wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy	5	5		
liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-A” dokumentujących kolejne zdarzenie stosowania przemocy w sprawach toczących się procedur „Niebieska Karta”	1	1		
liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta”	ogółem	14	14	
	w tym ze względu na problem przemocy psychicznej	2	2	
	w tym ze względu na problem przemocy fizycznej	12	12	
	w tym ze względu na problem przemocy seksualnej	0	0	
liczba osób objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta”	29	29		
	ogółem	16	16	
	w tym kobiety	ogółem	10	10
		w tym niepełnosprawne	0	0
		w tym starsze	0	0
	w tym mężczyźni	ogółem	0	0
		w tym niepełnosprawni	0	0
		w tym starsze	0	0
	w tym dzieci	ogółem	6	6
		w tym dziewczynki	2	2
		w tym chłopcy	4	4

	w tym niepełnosprawne	0	0
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-C”		14	14

Rok 2022		Podmiot odpowiedzialny		
		Razem	MRiPS	
liczba osób objętych pomocą w różnorodnych formach wsparcia	ogółem	16	16	
	kobiety	10	10	
	mężczyźni	1	1	
	dzieci	5	5	
w tym liczba osób korzystających z porad za pośrednictwem środków komunikowania się na odległość	ogółem	0	0	
	kobiety	0	0	
	mężczyźni	0	0	
	dzieci	0	0	
liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	ogółem	18	18	
	w tym	psychologicznego	7	7
		pedagogicznego	7	7
		prawnego	0	0
		medycznego	1	1
		socjalnego	3	3
		zawodowego i rodzinnego	0	0
liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia, grupach samopomocowych	ogółem	0	0	

Z analizy ilości prowadzonych spraw przez Zespół Interdyscyplinarny w ramach procedury "Niebieskie Karty" zaobserwować należy, iż na przestrzeni lat 2016-2020 problem zdiagnozowanej przemocy domowej w Gminie Lipiany nasila się. Świadczy o tym wzrastająca liczba formularzy "Niebieskich Kart" przekazanych do Przewodniczącej Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. Daje się zauważyć, że tendencja wzrostowa zarejestrowanych Niebieskich Kart występuje od 2017 roku, gdyż w 2017 roku było ich 12, w 2018 r. 18, w 2019 r. 24. W 2020 r. nastąpił najwyższy odsetek (26 Niebieskich Kart) zarejestrowanych przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny. W 2021 r. odnotowano 8 wszczętych procedur NK, natomiast w 2022 roku 14 wszczętych procedur NK, co do samych liczb, to z pewnością statystyki nie oddają rzeczywistej skali problemu w gminie.

Analizując dane (2016 – 2020) warto wspomnieć, że najwięcej Niebieskich Kart

sporządzanych jest przez funkcjonariuszy Policji, którzy odgrywają znaczącą rolę w walce z przemocą - Policja jako jedyna instytucja może interweniować przez całą dobę. Przykładowo w 2020 r. Policja sporządziła 96% ogółu formularzy "Niebieskie Karty", które wpłynęły do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego. Kolejne miejsce co do ilości sporządzanych kart zajmuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Służba zdrowia w analizowanym okresie nie sporządziła żadnego formularza "Niebieskie Karty".

Na podstawie zgromadzonych informacji uzyskanych z Komisariatu Policji w Lipianach ustalono, że:

w 2019 r.

- przeprowadzono 94 interwencji domowych związanych z przemocą domową
- ilość „NK” – 30
- liczba osób sprawujących przemoc domową – 25

w 2020 r.

- przeprowadzono 129 interwencji domowych związanych z przemocą domową
- ilość „NK” – 28
- liczba osób sprawujących przemoc domową – 31

w 2021 r.

- przeprowadzono 58 interwencji domowych związanych z przemocą domową
- ilość " NK"
- ilość osób sprawujących przemoc domową – 4

W 5 przypadkach wystosowano zawiadomienie do innych instytucji o podjęcie stosownych działań.

Na podstawie informacji zebranych z Zespołu Szkół w Lipianach ustalono, że w latach 2016-2020 zdarzały się akty przemocy czy agresji. Zazwyczaj miały charakter incydentalny, wśród nich były: wyśmiewanie, wyzwiska, szyderstwa, zabieranie rzeczy (głównie smartfonów), bójki rówieśnicze. Zanotowano również przybieranie na sile agresji niewerbalnej jak: izolowanie, przedrzeźnianie czy hejt w mediach społecznościowych. Sporadycznie odnotowano przypadki zastraszania i wyłudzenia pieniędzy. W dobie pandemii organizacja życia szkolnego, chociażby zachowanie uczniów na przerwach jest po części zdeterminowane przez przepisy reżimu sanitarnego (...). W latach 2016-2020 r. placówki oświatowe w Gminie Lipiany sporządziły 3 formularze "Niebieskie Karty". Daje

się zauważyć, że skala agresji i przemocy w szkole na przestrzeni ostatnich lat nie wzrasta znacząco.

W 2020 r. do Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipianach wpłynęło 51 wniosków o podjęcie stosownych działań wobec osób nadużywających alkoholu, w tym wnioski wpłynęły od:

- rodziny osoby zgłaszanej – 1
- kuratora – 3
- Ośrodka Pomocy Społecznej – 24
- Komisariatu Policji – 23

W 2021 r. wpłynęło 55 wniosków w tym od:

- rodziny osoby zgłaszanej – 4
- kuratora – 3
- Ośrodka Pomocy Społecznej – 20
- Komisariatu Policji – 28

Analizując powyższe dane należy zaznaczyć, iż około 30% zgłaszanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej osób to osoby podejrzane o stosowanie przemocy domowej. Uzupełnieniem diagnozy jest opinia mieszkańców gminy na temat przemocy w rodzinie wyrażona w badaniu ankietowym przeprowadzonym w IV kwartale 2021 roku.

- Respondenci zostali zapytani czy czują się bezpiecznie w Gminie Lipiany, większość badanych tj. 80% wskazało, że czuje się bezpiecznie.
- 57% badanych zadeklarowało, że słyszało o funkcjonowaniu Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Lipianach.
- 71% ankietowanych wskazało, że postrzega przemoc w Gminie Lipiany jako istotny problem, natomiast 6% nie miała zdania w tej kwestii.
- 94% badanych zadeklarowało, że przemoc domowa jest zjawiskiem nie do przyjęcia i zawsze powinna być karana przez prawo, tutaj także 6% respondentom trudno było powiedzieć.
- Badanie pokazało również, iż 23,5% badanych do tej pory spotkało się z przemocą fizyczną, 37,3% z przemocą psychiczną, 2% z przemocą seksualną, 4% z innym rodzajem przemocy (np. zmuszanie do przyjmowania substancji psychoaktywnych czy

niszczenie mienia) a jednocześnie 27,5% respondentów zadeklarowało, że nie spotkało się z żadnym typem przemocy.

- Według ankietowanych najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie jest mąż, na co wskazało 60%, w dalszej kolejności żona – 12,5%, dzieci i inni członkowie rodziny po 5%, natomiast 17,5% ankietowanych nie umiało się wypowiedzieć w powyższej kwestii.

4. Cele Programu

Celem nadrzędnym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lipiany na lata 2024-2027 jest przeciwdziałanie przemocy domowej oraz podniesienie skuteczności działań na rzecz osób doświadczających przemocy oraz stosujących przemoc domową. Cel główny zostanie osiągnięty poprzez skuteczną realizację celów szczegółowych wyodrębnionych w ramach celów zadań. Założona rozpiętość czasowa programu może pozytywnie wpłynąć na realizację wyszczególnionych zadań, a w rezultacie na jego efektywność.

Cele szczegółowe:

- ograniczenie zjawiska przemocy domowej poprzez podnoszenie świadomości społecznej poprzez profilaktykę i edukację,
- zwiększenie dostępności pomocy osobom doznającym przemocy domowej,
- zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy domowej,
- zwiększenie skuteczności działań wobec osób sprawujących przemoc domową.

5. Zadania Programu

1. wzmacnianie kompetencji służb realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
2. udzielanie profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy,
3. zintensyfikowanie działań wobec osób stosujących przemoc,
4. podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy,
5. rozwijanie współpracy między podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
6. badanie zjawiska przemocy domowej.

Lp.	Zadanie	Opis zadania	Termin realizacji	Realizator lub koordynator
1.	Wzmacnienie kompetencji służb realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> • udział w szkoleniach osób realizujących zajmujących się problematyką przemocy domowej • organizacja spotkań i wymiana doświadczeń pomiędzy osobami działającymi w obszarze przemocy domowej <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba przeszkolonych osób, • liczba szkoleń, • liczba spotkań, • liczba osób uczestniczących w spotkaniach. 	2024 – 2027	OPS, Zespół Interdyscyplinarny GKPiRPA, jednostki oświatowe
2.	Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • działanie Zespołu Interdyscyplinarnego, • działanie grup diagnostyczno-pomocowych, • działanie punktu konsultacyjnego dla osób doznających przemocy domowej, • działanie gminnego telefonu zaufania, • realizowanie procedury „Niebieskie Karty”. • organizowanie grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba przedstawicieli instytucji służb wchodzących w skład ZI, • liczba spotkań Zespołu i grup diagnostyczno-pomocowych, • ilość udzielonych porad, 	2024 – 2027	Zespół Interdyscyplinarny GKPiRPA

		<ul style="list-style-type: none"> • ilość zgłoszeń, • liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych osób doznających przemocy domowej, • liczba założonych Kart w ramach procedury „Niebieskie Karty”, • liczba zorganizowanych grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, • liczba osób doznających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, a w tym: <ul style="list-style-type: none"> • kobiety, • mężczyźni, • osoby niepełnosprawne, • dzieci (dziewczynki, chłopcy), • osoby starsze, • liczba osób doznających przemocy domowej, a w tym: <ul style="list-style-type: none"> • kobiety, • mężczyźni, • osoby niepełnosprawne, • dzieci, • osoby starsze. 		
3.	Zintensyfikowanie działań wobec osób stosujących przemoc	<ul style="list-style-type: none"> • działania edukacyjne w zakresie skutków i konsekwencji związanych z faktem stosowania przemocy domowej, • motywowanie i kierowanie osób doznających przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych, 	2024 – 2027	Zespół Interdyscyplinarny GKP i RPA, Policja

		<ul style="list-style-type: none"> • kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu. <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba osób sprawujących przemoc domową, z którymi przeprowadzono rozmowy, • liczba osób sprawujących przemoc domową uczestniczących w w/w programach, • liczba skierowanych wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. 		
4.	Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • rozpowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy domowej, • rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych • promowanie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, • prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy domowej poprzez organizowanie zajęć, warsztatów w ramach szkolnego programu profilaktyki, • prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie cyberprzemocy 	2024 – 2027	OPS, Zespół Interdyscyplinarny Policja, jednostki oświatowe

		<p>poprzez organizowanie zajęć, warsztatów w ramach szkolnego programu profilaktyki (m.in. poznanie zagrożeń ze strony nowoczesnych technologii komunikowania się, poznanie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu),</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizowanie pogadek, wywiadówek dla rodziców z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, a także z zakresu cyberprzemocy, • organizowanie działań profilaktycznych skierowanych do społeczności lokalnej, w tym także dla seniorów, • udział w ogólnopolskich kampaniach związanych z przeciwdziałaniem przemocy i promowanie wartości rodzinnych. <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ilość rozpowszechnionych informacji, • ilość rozprawdzonych materiałów, • ilość rozpowszechnionych informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, • liczba warsztatów, programów profilaktycznych zrealizowanych dla dzieci i młodzieży, • liczba dzieci i młodzieży biorąca udział w warsztatach i programach profilaktycznych, • liczba działań 		
--	--	--	--	--

		<p>zorganizowanych dla rodziców,</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba rodziców uczestnicząca w zorganizowanych działaniach • liczba kampanii wspieranych przez lokalne służby socjalne. 		
5.	Rozwijanie współpracy między podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> • wypracowanie metod skutecznej współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej tj.: Ośrodek Pomocy Społecznej, Gmina Lipiany, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, szkoły, przedszkole, Policja, Sąd, kuratorzy sądowi, Prokuratura, opieka zdrowotna <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba i rodzaj wypracowanych metod, • liczba podmiotów współpracujących przy realizacji niniejszego Programu. 	2024 – 2027	Zespół Interdyscyplinarny GKP i RPA, OPS, Policja
6.	Badanie zjawiska przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie i przeprowadzenie ankiet wśród mieszkańców gminy oraz ich analiza • uzyskanie danych od instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba opracowanych i przygotowanych ankiet, rodzaj i liczba uzyskanych danych. 	2024 – 2027	OPS, Zespół Interdyscyplinarny

6. Odbiorcy Programu

Program skierowany jest do mieszkańców Lipian, w tym:

- osób zagrożonych przemocą domową
- osób doświadczających przemocy
- osób stosujących przemoc
- świadków przemocy
- podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej

7. Zakładane efekty i rezultaty realizacji Programu

- zmniejszenie liczby przypadków przemocy domowej,
- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla osób doznających przemocy domowej,
- zwiększenie oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową,
- wzmocnienie współpracy służb i osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,
- wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej wśród mieszkańców Gminy

8. Realizatorzy Programu

Głównym realizatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lipiany na lata 2024-2027 jest Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ośrodek pomocy Społecznej w Lipianach. Ponadto do realizacji programu zostaną zaangażowane następujące instytucje:

1. Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2. Komisariat Policji
3. Placówki oświatowe i kulturalne
4. Zakłady Ochrony Zdrowia
5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pyrzycach
6. Organizacje Pozarządowe

9. Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lipiany na lata 2024-2027 będą środki:

- z budżetu Gminy Lipiany, zapisane w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej w związku z tym, iż przeciwdziałanie przemocy domowej jest zadaniem własnym gminy na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- ze źródeł zewnętrznych w tym środków z Budżetu Państwa
- programy.

10. Monitoring i ewaluacja

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań Programu będzie prowadzony monitoring realizowanych działań. Monitoring będzie polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji z danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań programowych. Umożliwi to bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań i jednocześnie pozwoli na wprowadzanie modyfikacji oraz dokonywanie korekt i aktualizacji w momencie pojawienia się istotnych zmian w obszarze społecznym.

Program będzie podlegał także ewaluacji, która pozwoli na ocenę efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność prowadzonych działań w oparciu o założone wskaźniki. Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z instytucji i podmiotów zaangażowanych i odpowiedzialnych za wdrażanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lipiany.

11. Podsumowanie

Przemoc domowa jest problemem złożonym, głęboko zakorzenionym w strukturze społecznej, występującym zarówno w rodzinach tzw. dysfunkcyjnych gdzie przemocy towarzyszą inne problemy np. uzależnienie, bezrobocie jak i w rodzinach o wysokim statusie społecznym, w których z pozoru nie ma większych problemów.

Głównym założeniem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i

Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lipiany na lata 2024-2027 jest przeciwdziałanie przemocy domowej oraz podniesienie skuteczności działań na rzecz osób doświadczających przemocy oraz stosujących przemoc domową. Osiągnięcie wyznaczonych w programie celów uzależnione jest od ścisłej współpracy między instytucjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań na terenie Gminy Lipiany. Program w wielu aspektach jest niejako kontynuacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2021 z uwagi na fakt, iż osiągnięcie wielu celów jest procesem długofalowym, a prowadzone działania aby odniosły zamierzony skutek muszą być cały czas utrwalane.